

Богојављенска ноћ

Светозар Ђоровић

Приближује се поноћ. Читаву касабу обавио је густо мрак и само што у малој, сиротињској кућици, тамо на крају махале, још трепери слаба свјетлост. То се кратка свијећа, лојаница, бори са смрћу... Догорела је скоро до краја, па се онај злаћани пламен повија, дрхће и лагано пуцкара, разбацујући ситне, модрикасте пјеге и једва освјетљујући онај дио собе гдје, на подераном душеку, лежи болесна жена, у задњим часовима... Крај њега сједи мршави и блиједи седмогодишњи малиша, па замишљено гледа у небо. Налактио се на крај пенџера, поднимио се руком, па нити се миче нити говори. Као да је од камена. Само ако болесница каткада јаче јаукне, окрене јој се и, готово шапатом, запита:

- Мајко, боли ли те пуно?

- Ох... боли...

А он је тихо поглади по образу.

- Не бој се, све ће проћи!

Па се опет окрене и гледа као прије. По свему небу осуле се звијезде и као да се смјешкају на њега. А он их гледа... гледа, и никада да одврати очију. Као да то и нијесу звијезде, него разне лијепе играчке, које дјеца тако радо и тако дуго гледају... Једна звијезда затрепта, полети и ишчезну у ноћи, оставивши за собом свијетао траг ... Мали погледа и, као да то прије није ни видио, благо се осмјехну.

- Сад ће! - тихо прошапта.

Он је мислио да ће сада попадати још неколико звијезда и тада ће бити оно што управо и чека: да ће се отворити небеса. Баш јутрос разговарао се са својим друговима у школи (а ишао је у први разред), те један рече да се увијек о поноћи, уочи Богојављења, отворе небеса. И тад, шта год ко зажели, нека заиште, па ће му се испунити.

Сва дјеца рекоше да ће чекати поноћ

- Ја ћу искати златна коња! - рече једно.

- Ја царске хаљине!

- Ја каруце!

- Ја сабљу од алмаза!

Само је он шутио.

- А ти шта ћеш? - запиташе га.

- Ја... да ми оздрави мајка...

Он, уистину, и није имао веће жеље од те... Јадна његова мајка!... Два мјесеца лежи и мучи се, а никога код ње да је подвори, осим њега. Само још комшиница Ана што је свако јутро обилази и доноси јој понуда...

И он је, одмах иза акшама, сјео код тога пенџера и почео гледати у небо чекајући да се отвори. Сјутра је Богојављење и вечерас се мора отворити!... Већ је смислио и реченицу коју ће рећи. Али мора брзо изговорити, пошто се небо зачас затвори.

- Боже, да ми оздрави мајка! - тако ће рећи. Тада, нема сумње, Бог ће га послушати, те јој послати здравље. И она ће тада устати са свога душека. Неће бити блиједа и мршава, него пуна и румена; нити ће бити овако тужна и сјетна, него весела, те ће се с њиме, као и прије, шалити, носити га у наручју и пјевати му ону његову омиљену пјесму:

Божих, Божић бата,

Носи киту злата

Да позлати врата

И обоја побоја

И сву кућу до краја.

Осим тога, она ће зарађивати и куповати му колача од шећера, као некада. Сашиће му и лијепе, нове хаљине, да не иде у дроњцима као сада.

- Мајко! - зовну је тихо.

- А... - одазва се болесница стењући.

- Још мало... па ћеш оздравити! - рече јој некако поуздано. А затајио је како ће оздравити. Хтио је најприје да јој измоли од бога здравље, па тек ујутру, кад се пробуди здрава и весела, да јој каже како је чекао отварање небеса и како је он бога умолио...

Свијећа, која је све досада догоријевала, прасну и утрну се.

У соби завлада мрак.

Мали се у први мах трже; али одмах затим још се јаче приљуби уз пенџер и гледаше...

- Само да пану још неколике звијезде, па ће се небо отворити - прошапта. И жељно чекаше хоће ли још која затрептати и угасити се.

Звијезде су блистале и осмјехивале се, исто као и прије.

- Бпже, да ми оздрави мајка! - понови опет полугласно своју молитву, само да не би заборавио и збунио се ако се изненада отворе небеса.

- Спавај! - тихо одговори болесница, по шапутању осјећајући да још није заспао.

- Спавај ти, мајко. Сад ћу ја! - одговори јој је окрећући се.

Напољу се чуло звиждање. То је ноћни стражар дозивао свога друга. Из даљине је одјекнуо други звиждук... И све се опет умири...

- Брже ће! - рече мали, па опет поче понављати молитву... Додуше, сад је осјећао неку тежину у глави. Сама се спушташе на прса, а трепавице, као од олова, покаткада се склапаху...

- Боже, да ми оздрави мајка! - шапутао је монотонно, као кад лекцију учи. А глава му све тежа и тежа.

Уједанпут као да нестаде свијех звијезда с неба... Па није то да су трепнуле и ишчезле, него као да их неко закљони мрачним чаршавом... А у даљини као да поче нешто тутњати, па све јаче... све јаче... И уколико се тутањ приближавао, утолико се све више и више разлијевала нека чудна свјетлост. Она, мало-помало, освијетли малу собицу јаче него што је лојаница освјетљавала... Док уједанпут страшно сину. И блисну толика свјетлост да маломе чисто заслијепи очи. „Отворила се небеса”, као да му сину кроз главу. Гласно изговори научене ријечи:

- Боже, да ми оздрави мајка!

Како то рече свијетлости нестаде. Мрак и опет обујми све...

А тога истога часа он лијепо угледа мајку како се диже с душека и иде њему да га загрли. Она бијаше сада тако лијепа, крепка, здрава, какву је познавао док је био врло мали... Он врисну од радости и полети јој на прса. А она га притиште и поче љубити, топло љубити. Ти пољупци бијаху му тако драги, тако слатки!... Чисто не зна шта би радио од превелике среће. Па и он загрли њу и поче јој враћати још топлије и још слађе.

Зора је осванула кад се пробудио. Полако отвори очи, протре их, па онда погледа око себе. Сјети се оне свјетлости и како је молио бога за мајку.

Полако устаде и погледа на њезино мјесто.

- Је ли умала? - праошапта тихо.

Приближи јој се и наднесе се над њу. А она је лежала мирно, непомично, блиједожута, као светитељка.

- Спава! – прошапута мали.

Ипак је био радознао да види хоће ли моћи устати и загрлити га. Та то мора бити, јер је он то желио кад су се небеса отворила.

- Мајко! - зовну је тихо.

Она се не одазва.

- Мајко!

Она шути.

- Спава! - прошапута и опет. Па се измаче мало подаље и сједе чекајући да се пробуди.

У томе дође и комшиница Ана. Она, улазећи у собу, мало јаче лупну вратима.

Мали метну прст на уста.

- Мајка спава! - прошапута.

Комшиница застаде и погледа у болесницу. Затим нагло приђе и ухвати је за руку. Рука је била хладна. Њојзи налетише сузе на очи и хтједо вриснути, али се сјети да је мали ту, па се уздржа...

- Спава! - рече и она окрећући се њему и узевши га за руку. - Хајде ти у мене, док се она пробуди.

Мали се затезаше. Застаде, промисли се мало.

- Хајдмо - рече најпошље. - Ама полако, да је не пробудимо.

И на прстима пође.

А кад је дошао до врата, није могао да је опет не погледа. Поново се врати њојзи и лагано, сасвим лагано пољуби је у широки рукав који се опустио преко душека.

- Спавај, мајко!... Ја те нећу пробудити!...